

PRZEGŁAD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN
WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok VI.

Warszawa, sobota 21 lutego 1931 r.

Nr. 42.

ADRES REDAKCJI: Plac Marsz. Piłsudskiego 9, tel. M. S. Z., wewn. Nr. 53.

TREŚĆ: Sprawy polskie: Polska a Niemcy. — Sytuacja polityczna w Polsce. — Polska a państwa bałtyckie. — Zagadnienia ogólne: Mocarstwa a Z. S. R. R. Sytuacja polityczna w Z. S. R. R. Daleki Wschód. — Sytuacja polityczna na Litwie — Sytuacja polityczna w Finlandji. — Sytuacja polityczna we Włoszech. — Sytuacja polityczna w Hiszpanji. — Państwa bałkańskie. — **Notatki i informacje:** Różne. — Artykuły nieuwzględnione.

SPRAWY POLSKIE

POLSKA A NIEMCY.

Der Tag 20.II, pisze o parcelacji majątków niemieckich na podstawie rządowego planu parcelacyjnego w Wielkopolsce i na Pomorzu i podkreśla: „Zrzeczenie się likwidacji przez Polskę w układzie likwidacyjnym polsko - niemieckim, który ma być wkrótce ratyfikowany przez Sejm, w praktyce jest przekreślone przez jednostronne stosowanie ustawy rolnej na niekorzyść niemieckich ziemian. Polakom został odjęty dostęp tylko do niektórych kategorii posiadłości, ale ogólny obszar kolonizacji niemieckiej ciągle nadal jest zwięzany. W tym także wypadku okazuje się, jaką rzeczywistą wartość mają traktaty z Polską: Są one obchodzone, zanim jeszcze weszły w życie”.

Der Tag 20.II pisze, że od dłuższego czasu Polacy starają się „scentralizować w Opolu całą swoją agitację iredentystyczną”. W tym celu przenosi się z Bytomia do Opola polski konsulat generalny i zamieszkuje się zakupiony przed półrokiem „Preussenhaus”. Jednak ten dom nie wystarczy na pomieszczenie biur i na mieszkania. Polacy więc chcą kupić za 800.000 marek najokazalszy dom hotelowy, którego właściciel ma układ z magistratem, że sprzedać go może tylko po zapłaceniu kary konwencjonalnej 100 tysięcy mk. Ciekawe są pogłoski, że Polacy gotowi są zapłacić tę sumę.

Aftonbladet 26.I, zamieszcza wywiad z redaktorem gazety: „Der Tag”, p. Walterem v. Medem, który twierdzi, że sytuacja na granicy polsko-niemieckiej jest nadwyrąz napięta lecz należy „zwrócić oczy na Genewę i nie tracić nadziei”. Polska, przy pomocy Francji rozbudowuje swe koleje, jak rozbudowała Gdynię i chociaż ma małą flotę, to pewną jest w razie

wojny pomocy francuskiej floty, co by jej dało możliwość zablokowania niemiecko-szwedzkiego handlu. Co do rozbrojenia, to v. Medem uważa, że tak Polska, jak Francja są zbyt uzbrojone, by Niemcy mogły nadal przestrzegać wymagań traktatu wersalskiego. Zwłaszcza wobec swego geograficznego położenia. Dla tego też rewizja granic jest niezbędna. Dziennik uważa poglądy v. Medem'a za nazbyt krańcowe, chociaż widzi w „korytarzu” zarodek przyszłej wojny i dlatego właśnie zaleca wielką ostrożność przy rozwiązywaniu tego gordyjskiego węzła.

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Neue Zürcher Ztg. 19.II, w koresp. z Warszawy (B) omawia działalność Sejmu i podnosi, że w poprzednich sejmach lewicowe partie opozycyjne nie odmawiały rządowi marsz. Piłsudskiego budżetu i głosowały za rządowymi przedłożeniami skarbowymi, wychodząc z założenia, że jako partie, pozytywnie ustosunkowane do państwa, nie mogą temu ostatniemu odmówić budżetu. Teraz zaś, gdy rząd marsz. Piłsudskiego może się bez nich obejść, głosowały przeciwko budżetowi. Nie można jednak tych partij posadzać o chęć współpracowania ze stronnictwem narodowym. Dziennik podnosi, że wspólne stanowisko trzech partij włościańskich wobec rządu obecnego przyczyniło się do ich zjednoczenia na terenie Sejmu i temsamem do konsolidacji ruchu ludowego.

Dziennik dalej podnosi sprawę działalności bloku rządowego i jego starania nad podniesieniem kulturalnem szczególnie województw wschodnich, zacończonych pod tym względem.

Münchener N. Nachrichten 19.II, pisze o „ginące szkole niemieckiej w Polsce” i nawiązuje do oświadczenia min. Zaleskiego, że szkoły niemieckie w Polsce znajdują się pod ochroną Ligi Nar., podczas

gdy w Niemczech polskie szkoły nie mają żadnej ochrony międzynarodowej. Dziennik powołuje się na ogłoszoną przez ministerstwo oświaty broszurę o stanie szkolnictwa w Polsce w 1928 r. i dowodzi, że już w 1930 r. liczba szkół niemieckich w Polsce jest znacznie mniejsza, a mianowicie na 1928 r. podano 658 szkół publicznych i 221 szkół prywatnych, podczas gdy w 1930 r. było ich tylko 443 i 187. Porównanie np. z r. 1922-23 dowodzi jeszcze większej różnicy tych liczb i stwierdza stały upadek szkolnictwa niemieckiego w Polsce, szczególnie w Poznańskim i na Pomorzu.

POLSKA A PAŃSTWA BAŁTYCKIE.

Lietuvos Žinios 18.II, zamieszcza ustęp o Litwie z książki, wydanej ostatnio przez b. dyplomatę sowieckiego Biesiedowskiego. Rozważając napięcie stosunków polsko - litewskich w r. 1927 i możliwość wybuchu podówczas zbrojnego konfliktu pomiędzy Litwą i Polską, Biesiedowski zaznacza, że sowieckie placówki zagraniczne otrzymały wtedy polecenie z Moskwy, by z jednej strony — za wszelką cenę niedopuszczyć do porozumienia polsko - litewskiego, z drugiej zaś — by zastraszyć Polskę interwencją Sowieków w razie ew. ofensywy polskiej na Litwę. Co do interwencji, to Sowiety — zdaniem Biesiedowskiego — nie mogły w owym czasie (jak to wynika z tajnych raportów otrzymanych w owym czasie przez poselstwa sowieckie) wtrącić się do ew. wojny polsko-litewskiej, gdyż wzięcie przez Sowiety udziału w jakiegokolwiek bądź wojnie oznaczałoby przekreślenie ustroju komunistycznego w Rosji, do czego rząd sowiecki nie miał zamiaru dopuścić. Dziennik dodaje: Jest to równoznaczne z tem, że Rosja nie wzięłaby udziału w ew. wojnie Polski przeciwko Litwie.

Lietuvos Aidas 18.II w koresp z Rygi p. n. „Litwa zanadto zbliżyła się do Łotwy” informuje za to-

tewskiem pismem „Pedeja Bridi” o rzekomym zamiarze odwołania z Rygi posła Arciszewskiego. Powodem odwołania ma być — zdaniem pisma łotewskiego — dopuszczenie przez posła Arciszewskiego do zbytniego zbliżenia Łotwy do Litwy.

Prasa sowiecka (Izwiestja i inne) 18.II przedrukują tę samą wiadomość.

Pedeja Bridi 6.II (Ryga) wyraża pogląd, że Łotwa powinna solidaryzować się z Litwą, a to w celu usunięcia niebezpieczeństwa bądź to rozerwania przez Polskę związku państw bałtyckich bądź to zasymilowania jednego z tych państw. Żadnego zaostrzenia stosunków z Polską wskutek tej polityki łotewskiej — zdaniem dziennika — nie będzie, gdyż „Polska stała się ogromnie ustępliwa od tego czasu, kiedy w 1920 r. Łotwa postawiła Polsce po zajęciu Wilna ultimatum, ażeby dalej nie śmiała wdzierać się w głąb Litwy”.

Socialdemokrats 8.II (Ryga) żąda rewizji traktatu handlowego z Polską, a to „z powodu ogromnego deficytu w zagranicznym bilansie handlowym Łotwy”. „Teraz — pisze dziennik — jest łatwiej przeprowadzić tę rewizję, ponieważ nawet Polska uznaje obecną sytuację za nienormalną”.

Lietuvos Žinios 19.II, omawia pobyt w Kownie przedstawiciela związku studentów estońskich, p. Hugo Paalmana. Dziennik podkreśla, że komisja zagraniczna przedstawicielstwa studentów litewskich odbyła z Paalmanem wspólne posiedzenie, na którym zostały omówione niektóre sprawy dotyczące przyszłej konferencji SELL'u (Związku studentów Finlandji, Estonji, Łotwy i Litwy), jaka ma odbyć się dn. 3 — 11 VI r. b. w Kownie. „Wyjaśnione zostało — pisze dziennik, — że t. zw. sprawa polska na tej konferencji poruszana nie będzie”.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

MOCARSTWA A Z. S. R. R. SYTUACJA POLITYCZNA W Z. S. R. R. DALEKI WSCHÓD.

The New York Herald 19.II donosi z Berlina, że sprawą odnowienia traktatu neutralności pomiędzy Sowiekami a Niemcami, który ekspiruje 29 czerwca r. b. obydwie rządy zajmują się bardzo poważnie. Ambasador niemiecki w Moskwie konferował w tej sprawie z Mołotowem. Brak klauzuli prolongacyjnej w traktacie utrudnia ogromnie jego przedłużenie. Oba rządy starają się o to, ażeby przedłużenie traktatu nie było przedkładane Reichstagowi do ratyfikacji, gdyż obawiają się, że sprawa ta może stać się obiektem ataków w kampanji politycznej. Popularne dążenie w Niemczech do rewizji granic z Polską zmusza Niemcy do utrzymywania przyjaznych stosunków z Sowiekami, które ze swej strony chcą utrzymać przyjaźne stosunki z Niemcami, ażeby izolować je od brytyjskich lub francuskich wpływów antysowieckich.

Izwiestja 17.II, zamieszcza obszerny art. Karola Radka, polemizujący z zarzutami prasy europejskiej w sprawie stosowania przez rząd sowiecki pracy

przymusowej. W długich wywodach autor usiłuje dowieść, iż właśnie w państwach kapitalistycznych stosowana jest praca przymusowa, gdyż położenie robotnika jest podobne do położenia niewolnika. Natomiast w Z. S. R. R. praca jest wyzwolona z pod jarzma kapitalizmu i robotnik korzysta z całkowitej wolności. Przedstawiciele skazanego na zagładę ustroju kapitalistycznego nawołują do walki z Z. S. R. R., w którym według głosów prasy kapitalistycznej stosuje się pracę przymusową. Wobec tego — twierdzi autor — musimy ogłosić wyczerpujące dane o położeniu klasy robotniczej Z. S. R. R. W końcu autor wątpi, czy prasa burżuazyjna zechce przedrukowywać te dane, które mają wykazać, iż położenie robotników w Z. S. R. R. jest wielokrotnie lepsze, niż w państwach kapitalistycznych.

Völkischer Beobachter 20.II, p. n. „Im Sumpf Bolschewismus” przynosi dodatek poświęcony bolszewizmowi, w którym podaje następujące artykuły. 1) „Prawdziwi użytkownicy rosyjskiego bolszewizmu”. Autor dowodzi, iż nieliczna tylko grupa przywódców partyjnych (Parteibonzen) eksploatuje 140 milionów ludności, podczas gdy chłop na swojej ziemi

a robotnik przy swoim warsztacie giną z głodu. 2) „Żywe cele” opisuje używanie przez bolszewików skazańców za żywe cele przy ostrym strzelaniu na ćwiczeniach. 3) „Lud ginie z głodu, a bonzowie hula” pisze o nadużyciach urzędników sowieckich. 4) „Piekło dziecięce w raju sowieckim” opisuje, jak 10 milionów dzieci bezdomnych żyje bez żadnej opieki.

Jaunakas Sinas 11.II (Ryga) w art. ekonomisty Cejchnera pisze: „Łotwa nie może pokładać wielkich nadziei na polepszenie swojej sytuacji gospodarczej, będąc w porozumieniu z Rosją Sowiecką. Łotwa, jako państwo agrarne, może mieć istotne stosunki gospodarcze tylko z państwami Europy zachodniej, jak również i z Ameryką. Od 1922 do 1927 r. import łotewski z Rosji Sowieckiej równał się — 5 proc., a eksport — 4 proc. ogólnej sumy. W ciągu pierwszego roku umowy (1928) eksport zwiększył się do 9 proc., w 1929 r. do 11 proc., w ciągu pierwszych 11 miesięcy 1930 r. do 13 proc. całego eksportu. Ponieważ Rosja Sowiecka sama dąży do stworzenia u siebie silnego przemysłu, to z czasem będzie ona importowała coraz mniej z Łotwy towarów, i dlatego Łotwa wielkiej korzyści z bliższego kontaktu z tem państwem mieć nie będzie. A i teraz z tego traktatu z Rosją Sowiecką ma Łotwa mało zysku, ponieważ surowce i półfabrykaty dla zamówień sowieckich musi importować z zagranicy”.

The Daily Telegraph 18.II, donosi z Genewy, że wg. cyrkularza sowieckiego o wojskowym wyszkoleniu młodzież w liczbie 15 milionów na północy Rosji ma być przygotowana do akcji zbrojnej, podczas gdy na południu młodzież ma być szkolona w akcji zaczepnej. Plan kampanji militarnej przewiduje atak na Rumunię i Polskę — zajęcie ujścia Dunaju, Wilna, Brześcia nad Bugiem i Warszawy. Z chwilą zajęcia przez wojska czerwone Polski i Rumunii — Czechosłowacja będzie zupełnie sparaliżowana. Niemcy wg. przewidywań sowieckich pozostaną neutralne i stanowić będą silną zapórę przeciwko „agresji z Zachodu”, tembardziej że w Niemczech jest dużo sympatyków komunizmu. Sowiety dają wyraz nadziei w cyrkularzu, że armia sowiecka gdziekolwiek się zjawi będzie entuzjastycznie przyjęta, ponieważ propaganda zagraniczna przygotowała grunt dostatecznie dla bolszewizmu.

The Daily Telegraph 19.II, donosi z Tokio, że stosunki pomiędzy Sowiecami a Japonją z powodu zatargu na tle połowu ryb oraz na tle kwestji kolei mandzurskiej stają się coraz bardziej napięte. Jeżeli w sprawach tych porozumienie nie zostanie osiągnięte, to spodziewają się, że na wodach północnych zapanuje stan wojny w miesiącach letnich. W sprawie tej rząd tokijski wysłał ostrą notę do rządu moskiewskiego. Moskwa stoi na stanowisku traktatu japońsko - sowieckiego.

The Chicago Daily Tribune 19.II, donosi z Tokio, że jeżeli pomiędzy rządem japońskim a sowieckim nie zostanie osiągnięte porozumienie w sprawie zatargu na tle połowu ryb na wodach Oceanu Spokojnego, to — wg. opinji tokijskich kół politycznych zapanuje stan wojny pomiędzy Rosją a Japonją na wodach północnych Oceanu Spokojnego.

The New York Herald 18.II, w koresp. z Tokio donosi, iż w amerykańskich, europejskich, chińskich

i japońskich kołach handlowych w Mandżurji istnieje zaniepokojenie z powodu znacznego postępu sowieckiej inwazji handlowej w Mandżurji. Handel sowiecki w Mandżurji w ostatnich czasach wzrósł znacznie tak pod względem ilości jak i różnorodności. Głównym artykułem handlu sowieckiego są tanie wyroby tekstylne oraz wyroby gumowe, wina, papierosy, wyroby blaszane i futra. Nafta sowiecka sprzedawana jest taniej niż nafta brytyjska i amerykańska. Krążą pogłoski, że Sowiety mają zamiar jeszcze obniżyć cenę nafty. Kupcy europejscy wyrażają obawę, że jeżeli Rosja wykona swój plan pięcioletni, to stanie się jeszcze groźniejszym konkurentem na rynku chińskim i może przeprowadzić za pomocą środków przemysłowych to, co nie udało się jej za pomocą penetracji politycznej — wyrugowanie cudzoziemców z Chin.

SYTUACJA POLITYCZNA NA LITWIE.

Rytas 18.II, zamieszcza obszernie sprawozdanie ze zjazdu organizacji katolickiej „Ateitis”, jaki odbył się ostatnio w Kownie. W zjeździe wzięli udział m. in. bisk. Reinys i b. prez. Stulginskis. Zjazd stwierdził szybki rozwój organizacji, pomimo utrudnień ze strony rządu i aresztowania wybitnych działaczy katolickich w tej liczbie red. „Rytasa” Radzevicius i b. min. dr. Karvelisa. Biskup Kukta wygłosił referat na temat konieczności wciągnięcia inteligencji katolickiej do walki przeciwko wrogom kościoła na Litwie. „Rytas” zaznacza: „wrogowie ci w referacie biskupa zostali wymienieni bez osłonek”. Zjazd zakończył się zaleceniem, skierowaniem do przywódców, by wyteżyli wszystkie siły celem utrzymania młodzieży litewskiej w organizacjach o kierunku chrz.-demokratycznym.

Rytas 19.II, informuje o wielkiem zainteresowaniu zagranicy katolicką organizacją „Ateitis” na Litwie. „Zainteresowanie wzrosło do tego stopnia, pisze dziennik, że jeden z największych wydawców encyklopedyj w Europie Zachodniej, ostatnio zwrócił się do jednego z działaczy litewskich, dobrze obznajmionego z organizacją „Ateitis”, z prośbą o pośpieszne skreślenie artykułu o tej organizacji, jej przywódcach, działalności i walkach”.

Rytas 19.II donosi, że Kościół na Litwie nigdy nie ustanie w swej akcji wychowywania obywateli w duchu religji katolickiej. Biskupi litewscy nie zgodzą się na podporządkowanie Kościoła politycznym cełom obecnego rządu. Katolicy litewscy, oddani swym przywódcom duchowym, opowiedzą się za tem stronnictwem politycznem, które jedynie jest wyrazem ich dążeń. W d. c. dziennik zaprzecza twierdzeniom litewskiej prasy rządowej o tem, że rzekomo chrz.-demokracja rozpętała walkę pomiędzy Kościołem i rządem i podkreśla, że Kościół na Litwie nie jest podporządkowany wpływowi żadnego stronnictwa; walkę zaś rozpoczął nie Kościół i nie chrz.-demokracja, lecz narodowcy, którzy dążyli do podporządkowania Kościoła swym celom, czemu, rzecz naturalna przywódcy Kościoła na Litwie sprzeciwili się z całą energją.

Prasa litewska z 17.II, informuje o ulaskawieniu przez prez. Smetonę z okazji święta narodowego około 20 więźniów politycznych; kilku pęczkajtisowców

kilku uczestników puczu w Taurogach i kilku komunistów. Pozatem prez. Smetona ułaskawił b. prałata Olszauskasa, skazanego na dożywotnie więzienie za zabójstwo. Olszauskas w dniach najbliższych wyjedzie za granicę.

Prasa litewska z 11—18.II, zajmowała się obszernie procesem sądowym ks. Spudasa, który był oskarżony o to, że w drodze oszustwa doszedł do posiadania maj. Iszliny, będącego własnością p. Girduyniowej. Sąd postanowił unieważnić akt sprzedaży i zwrócić majątek właścicielce. Ks. Spudas został skazany na 1 i pół roku więzienia.

Lietuvos Žinios 18.II, zaprzecza wiadomości, jaka się ukazała w prasie zagranicznej i w niektórych pismach litewskich, o rzekomem uwięzieniu prof. Woldemarasa. B. dyktator litewski jest na wolności i przebywa w d. c. na zesłaniu w maj. Płatele.

SYTUACJA POLITYCZNA W FINLANDJI.

Lietuvos Aidas 18.II, w art. wst., nawiązującym do wyboru na prezydenta Finlandji Svinhufvuda, znanego prawicowego działacza fińskiego, podkreśla że wybór ten przyczyni się do konsolidacji społeczeństwa fińskiego, a to dlatego, że poparły go trzy główne ugrupowania polityczne: prawica, sfery gospodarcze i lapowcy. Wybór Svinhufvuda świadczy — zdaniem dziennika — o wzroście wpływów lapowców, dla których coraz więcej przychylności okazują zarówno prawica fińska jak i stronnictwa gospodarcze. Najważniejszym zaś celem lapowców jest — jak wiadomo — walka z komunizmem. „Zwycięstwo Svinhufvuda — pisze dziennik — jest najlepszym wyjściem, jakie Finlandja mogła znaleźć w obecnej sytuacji”.

Nachrichtenblatt 17.II (Królewiec) poświęca nowo wybranemu prezydentowi Finlandji, Svinhufvud'owi, artykuł, w którym charakteryzuje go jako człowieka o charakterze nieskazitelnym, zasłużonego wielce przy odbudowie niepodległości Finlandji. „Prez. Svinhufvud — pisze dziennik — uważany jest za przyjaciela Niemiec, gdyż w r. 1918 na skutek jego właśnie starań oddziały niemieckie brały zbrojny udział w oswobodzeniu Finlandji od jarzma bolszewickiego”.

SYTUACJA POLITYCZNA WE WŁOSZECH.

La Tribuna 17.II, w art. wst. wskazuje na Anglię, w której rząd robotniczy dopuścił do zwiększenia bezrobocia i niedoboru w budżecie, na Nową Zelandję, gdzie obniżenie płac nie zapobiegło niedoborowi budżetu, na Niemcy, w których nie dało się osiągnąć zniżki cen i twierdzi, że wszystko to są przykłady powierzchownego naśladowania faszyzmu. Nawet kraje, które się wydawały bezpiecznymi przed przesileniem, nie są już od niego wolne. Jedynym państwem, w którym ceny spadły i spadną jeszcze, są Włochy. Inne kraje usiłują naśladować sposoby faszyzmu, ale biorą za podstawę tylko słowa, a nie treść ich i dlatego nie osiągają celu.

SYTUACJA POLITYCZNA W HISPANJI.

Lietuvos Aidas 18.II, w art. wst. o sytuacji wytworzonej w Hiszpanji, podkreśla, że taktyka hiszpańskich stronnictw politycznych, stawiających swe partyjne cele wyżej od celów ogólnopństwowych, nie pozwala snuć optymistycznych przewidywań na temat ustabilizowania się sytuacji w Hiszpanji. „Była dyktatura Primo de Riveri. Obecnie nadchodzi dyktatura partyj. Która z tych dyktatur jest lepsza — pokaże przyszłość”.

PAŃSTWA BAŁKAŃSKIE.

Der Tag 19.II, pisze o pogodzeniu się grup macedońskich, na których czele stali Protogerow i Michajłow, i z tą chwilą ustają wszelkie walki między Macedończykami. W Sofji wiadomość o tej zgodzie wywołała uczucie ulgi, albowiem w ciągu półtora roku walki między Macedończykami kosztowały 100 zabitych.

Dziennik podnosi, że pogodzenie się Macedończyków między sobą spowoduje zapewne silniejszą aktywność ich w południowej Jugosławji. Zachodzi więc obawa nowych nieporozumień między Bułgarią i Jugosławją; rząd jugosłowiański z góry już gotów jest do zrzucenia odpowiedzialności na Bułgarię w razie zakłócenia stosunków na granicy jugosłowiańsko-bułgarskiej.

NOTATKI I INFORMACJE

RÓŻNE.

Proletarska Prawda 16.II, podkreśla znaczenie t. zw. międzynarodowego dnia demonstracji bezrobotnych, który ma być obchodzony przez organizacje komunistyczne 25 b. m. Demonstracje te mają większe znaczenie, niż wystąpienie bezrobotnych 6.III ub. r. kiedy wskutek braku sprężystego kierownictwa demonstracje bezrobotnych odbyły się w mniejszych, aniżeli spodziewano się rozmiarach. Obecnie z inicjatywy III-ciej międzynarodówki prawie we wszystkich państwach kapitalistycznych utworzono specjalne komitety demonstracyjne. W samych tylko Niemczech istnieje obecnie 1.500 takich komitetów. W dn. 25.II masy bezrobotnych zaprotestują głośno przeciwko swej nędzy, oraz przeciwko ustrojowi kapitalistycznemu. Będzie to przygotowaniem do dalszej walki, oraz mobilizacją sił proletariatu międzynarodowego w państwach kapitalistycznych.

Lietuvos Žinios 19.II, w art. wst. omawia całkowity zanik komunikacji na Litwie w porze zimowej i na wiosnę, a to z powodu nieistnienia szos i z powodu niedogłądania innych dróg, które przez zimę leżą zawiane, a na wiosnę są nie do przebrnięcia z powodu roztopów. Jako charakterystyczny dla stosunków komunikacyjnych na Litwie obrazek, dziennik przytacza fakt przypadkowego przybycia do Kowna wycieczki automobilistów zagranicznych, którzy stanęli w Kownie celem przeczekań na oczyszczenie zawianych dróg. „Jakież było ich zdumienie — pisze dziennik — gdy dowiedzieli się, że oczyszczanie dróg na Litwie nie jest praktykowane i że przeto będą mogli wrócić za granicę dopiero na wiosnę”.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Germania 19.II. Frankreichs Saarpolitik.

Deutsche Tageszeitung 18.II. Die Pleite eines Kontinents.

